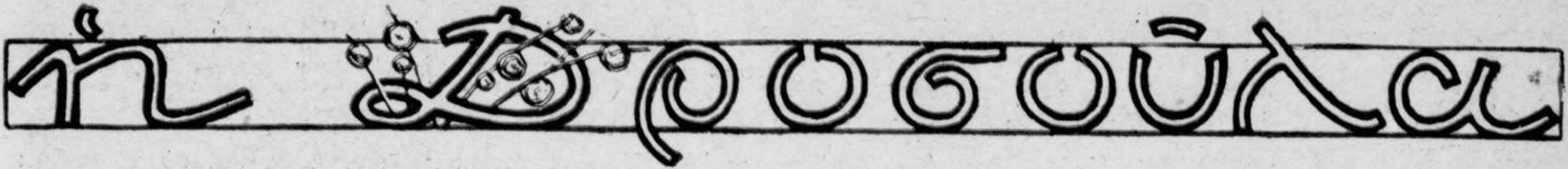

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Σάν πέθανε ή Παρασκευή, ό Ρούφουλας και τώ σπίτι του άτομείναν χωρίς ύπηρέτρια, χωρίς παραδουλεύτρα.

Δίχως παραχέρι! Καθώς έλεγε και ή γυναίκα του.

Και είνε μέν αλήθεια ότι ό Γούλης είχε μεγαλώσει πλέον άρκετά κι' άλλο παιδι δέν έφεραν στον κόσμο, γιατί καθώσ ψιθύριζε ή γειτονιά, ή 'Αντώνενα ή μάγισσα τής έδωκε τώ «στειροχόρτι» πού φυτρώνει άπάνω ψηλά, στά όρη στά θουνα, πού:

πετεινάρι δέν λαλεί,
κόττα δέν καζαριέται...

κι' άνθρωπος γεννημένος δέν μπορεί νά τώ θρη εύκολα, παρά μοναχά όποιος γεννηθή τή νύχτα τού Σαθάτου τού Λαζάρου.

Η αλήθεια είνε ότι ό Ρούφουλας τρομάξας από τή φασαρία μάλλον τού θανάτου τής Παράσχως, παρά από αυτόν τώ θάνατο, δέν ζήτησε νά αντικαταστήση τήν άποθανούσαν, άν και ή γυναίκα του καθημερινώς τόν έτρωγε.

— Μήπως θά μάς στοιχίση τίποτα;... Ένα ξεροκόμματο ψωμί πού τρώει, από τά χέρια του πάλι θγαίνει διπλό και τριδιπλο...

Ό Ρούφουλας περιωρίστηκε νά ειδοποιήση τόν πατέρα τής Παράσχως πώς πέθανε ή κόρη του.

Έκείνος έβγαλε τή σκούφια του, πού τή φορούσε πάντοτε άνάποδα, με τώ «άστάρι» (φόδρα) άπ' έξω, για νά μη τή λερώνη, και έδεσε ένα μαντήλι μαύρο στό κεφάλι του.

Κι' αυτό ήταν όλο πού άπόμεινε από τή δύστυχη τήν Παρασκευή...

ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Στό μεταξύ τά παιδιά τού Μαραθιά, τά παίρναν στά σπίτια από ψυχοπόνια... Νά τά κρατήσουνε πολύ δέν ήταν δυνατόν... Κάθε νοικοκυρά είχε και τά δικά της, πού μόλις κατάφερνε νά τά συντηρή.

— Τί νά σου κάμουνε κι' αυτές;... Φτωχοφαμιλιές... Μεροδοϋλι - μεροφάι.

Κι' όμως τί νά κάνουν; "Όσο φτωχές κι' άν ήσαν, πάντα τάπαιρναν... Κι' εκείνη ή Δροσοϋλα, πού ήταν θηλυκό, τί θά γινότανε έρημο και άδύνατο στους δρόμους; Μπορούσανε νά τήν αφήσουν;

— Και γίνεται ή σκρόφα ένα θηλυκό!

Έμέστωνε κι' ώμόρφαινε σαν τώ γλυκόμηλο στον ήλιο, με τά χρυσά του τά μαλλιά και τά κόκκινα τά μάγουλα, πού τόσο φάνταζε με τήν ώμορφάδα του, πού και στό παζάρι φοβόντουσαν πλέον νά τήν στείλουνε για ψώνια.

Η Γιαννάκινα πού τήν είχε σπίτι της άρχισε νά άνησυχή.

— Δέν μπορώ πειά νά τήν κρατήσω... Έχω παιδι πού άρχισε πειά νά καταλαβαίνει. Και γίνεται τόσο ώμορφο τώ στρίγγλιο!

Σέ ποιόν έμοιασε δέν λές;

— Τ' άχαρου τού πατέρα του... "Ιδιο είνε τώ μαύρο... Σάν τριαντάφυλλο ήτανε, όταν ήτανε μικρός.

"Ετσι πήρε τή Δροσοϋλα ή Βασίλω τής Παπαδιάς, ή καφομάνα, χήρα με δυό κοριτσάκια τόσα δά και «ένα τούτο τρία... κι' έχει ό Θεός...».

Τόν Νίκο όμως, τόν αδερφό τής Δροσοϋλας, δέν μπορούσε νά τόν τρέφη ή καλωσύνη τών φτωχονοικοκυραίων τού χωριού... Γι' αυτό κι' αυτός, όσο μικρός κι' άν ήτανε, άρχισε νά δουλεύη... Τώρα, τί δουλειά έκανε; Νά: Πήγαινε κάτω στις θάρκες, έπαιρνε τις θαλίτσες τών ταξιδιωτών και κέρδιζε καμμιά δεκάρα... Μερικοί τού είπαν νά τού φκιάσουνε ένα κασσελάκι, νά γυαλίση τά παπούτσια, αλλά μόνον τώ λέγαν πάντα, χωρίς και νά τώ κάνουνε ποτέ.

Ό Καραβούτσος μάλιστα, ό εισοδηματίας, ό καλοφαγάς και πρισκοκόιλης, πού ροφούσε ναργιλέ από τώ πρωί ως τώ θράδυ κι' έβλεπε ύλη τή ζωή ώραία κι' όλον τόν κόσμο

εύτυχή, φώναζε όταν έβλεπε τώ Νίκο νά περνάη ξυπόλητος και χλωμοκίτρινος από μπροστά του, με αναγατσιασμένα τά μαλλιά και θαθουλωμένα τά μεγάλα και ώραία μάτια του:

— "Ε, Νίκο... σώπα και τώ κασσελάκι θά τώ φκιάσουμε.

— Πότε; ρωτούσε άθωα-άθωα εκείνος, άνοίγοντας τά μεγάλα παιδικά του μάτια.

— Νά σήμερα-αύριο, θά τοιμαστή!

Τώ καλοκαίρι ό Νίκος μπήκε μούτσος στις θάρκες, αλλά και πάλι προκοπή δέν έκανε. Οι πυρετοί τόν είχαν τόσο θασανίσει πού, έξαντλημένος καθώσ ήτανε, δέν μπορούσε νά άνθέξη στην τραχειά και τή θασανισμένη τού μούτσου ζωή.

Και όμως ήτανε μιά λύπη νά τώβλεπε κανείς πόσο προσπαθούσε τώ φτωχό νά άνταποκριθή στις δουλειές πού τού ώρίζανε... Κάθε μεσημέρι έβρεχε τή θάρκα, νά μην ξεροσκάση, τή ρούπωνε κατόπιν με νερά, τήν καλαφάτιζε, αλειμμένος πάντοτε με ξύγκια, με πίσσες και με μούργες, έμάτιζε πανιά, κουβαλούσε χαλίκια νά τή σαβουρώση και τραβούσε σβέλτα, σαν νά ήταν ελατήριο, κουπί όταν τίποτε οικογένειες θέλαν νά θγοϋνε περίπατο με τή θάρκα, νά φάνε ένα μπουτί στό χαρτί και νά τραγουδήσουνε δειλά-δειλά ή ντροπαλές και άχαρες, σαν καρφωμένες, παρθένες τού χωριού:

Είχα μ' αγάάά...
γλυκά μου μάτια,
είχα μ' αγάπη στό νησί,
ή μάνα σου νά σε χαρή...

Κι' έστησα τή ξόβεργά μου,
κ' ήρθε τώ πουλί κοντά μου.
— Πούσσουνα, Λένη, καιμένη
κ' ήρθε τώ πρωί θρεμένη;

Κι' έπειτα τώ παίρναν τώ τραγούδι ή μαναδες, καμαρώνοντας, ενώ ή νταμιζάνα τώ κρασί, δεμένη πίσω από τώ τιμόνι, μέσα στη θάλασσα, για νά κρουώνη, άνεσύρετο συχνά-πυκνά από τά άρμυρά νερά:

"Ημουνα ψηλά στά πλάγια,
στις όροσιές και στά χορτάρια...

Δέν ήταν βέβαια για ένα παιδάκι σαν κι' αυτό ζωή εκείνη, μά, επί τέλους τώρα είχε κάπου νά κοιμηθή.

Έτρύπωνε εκεί στής θάρκας τώ άμπάρι ή ξαπλωνότανε κοντά στην κουπαστή, κυττάζοντας τ' άστέρια πού σιγοτρέμανε ψηλά στον οϋρανό, σαν νά δακρύζουν, έτοιμα νά στάξουνε στη γή... Η θάλασσα, ό καθαρός άέρας και ή καλύτερη ζωή, τού δώσανε λίγες δυνάμεις. Τώ λυπημένο πρόσωπό του άρχισε τώρα κάπου-κάπου νά φωτίζεται, σαν από κάποια έσωτερική χαρά, πού τήν αισθανόταν νά αναβλύζη από μέσα του. "Αρχισε τώρα νά περιποιηται και τόν έαυτό του. Μιά ήμέρα αισθάνθηκε πώς έπρεπε και νά χτενιστή, κι' έπηγε σ' ένός καφενειού τόν καθρέφτη ένα μεσημέρι πού δέν τόν έβλεπε κανείς κι' άρχισε νά στρώνη μιά χωρίστρα, μιά χωρίστρα ίσια, τακτική, σαν ένα νέο δρόμο π' άνοιγότανε μέσα στις ήμέρες τής ζωής του. "Αλλη μιά ήμέρα είδε πώς δέν ήταν σωστό ξυπόλητος νά περπατάη κι' άποφάσισε πεντάρα-πεντάρα νά μαζέψη λεφτά για νά ποδεθί...

"Ότι είχε αδερφή στον κόσμο, άρχισε νά τώ λησμονή. Τις πρώτες ήμέρες πήγαινε στά σπίτια πού τήν είχαν για νά τήν ιδίη, έπειδή όμως τόν στραβοκυττάζανε εκεί μέσα, δέν ξαναπάτησε κι' αυτός...

Σέ λίγο άρχισαν κάτι άόριστοι πόθοι νά τού έρχωνται, κι' ένα θράδυ, καθώσ ήταν ξαπλωμένος και έλικνιζότανε μέσα στη θάρκα άπαλά, κυττάζοντας τόν οϋρανό γεμάτο χρυσό-

σκονη από τ' άστέρια, ένα τραγοῦδι άνέβηκε μοναχό στο στόμα του:

Βάρκα θέ...
θέλω ν' άρματώσω,
μέ σαρά...
ρία-ρία-ρό,
μέ σαράντα-δυό κουπιά.

Σάν νά τοῦ άρεσεν ή φωνή του, τόν έγοήτευσε τόν ίδιον, έπήρε μέσα στην έρημιά της νύχτας και τή σιγαλιά Αήτορος κι' άρχισε νά τὸ λέη πιό δυνατά.

μέ σαρά...
σαράντα παλληκάρια.
Νά σέ κλέ...
ρία-ρία-ρό,
νά σέ κλέψω, 'Αργυρώ.

Τότε σκέφθηκε ξαφνικά την 'Αργυρώ, τή δούλα του γιατροῦ, μέ τὰ ποδάρια τὰ χοντρά και τὰ καμαρωτά τὰ φρύδια. Και κάτι παράξενοι κνισμοί του ήρθανε σέ ὄλο τὸ κορμί του και κάτι φούσκωνε κι' ὄλο φούσκωνε μέσα του κι' ὄλο ζητούσε νά ξεσπάση.

Τὸ τραγοῦδι τὸν ξεθύμαινε:

νά σέ κλέ...
ρία-ρία-ρό,
νά σέ κλέψω, 'Αργυρώ.

— Μωρέ μούτρα για τραγοῦδι! άκούστηκεν από τὸ διπλανὸ καίκι μιὰ χονδρή φωνή, κι' ένα μεγάλο κεφάλι, μέ τουφωτά γένεια και κατσαρά μαλλιά σηκώθηκε μέσα στο σκοτάδι.

— Σκασμός, μωρέ άμάλλιαγο και θέλουμε νά κοιμηθούμε!... Τί νά κλέψης μέ τριανταδυό κουπιά και τὸν κακό σου τὸν καιρό, ἔρε σὺ, κορμί χαμένο;... Λούφαξε και ξεράσου, κοντεύουνε μεσάνυχτα...

Ήταν ὁ Μπακαμουτσος, παλῆος μαγκούφης ναυτικός, σκορπίσας τή ζωή του άδικα, μέσα σέ θάρκες και ταβέρνες, γεράσας άπάνω στο κουπι και στο κατσαράκι δίπλα, και γκρινιάζοντας τώρα πὸν ξέπεσε έντελῶς μ' ὄλον τὸν κόσμο και μ' αὐτὰ τὰ ρούχα του.

— Μωρέ μούτρα για άπαγωγή και μέ τριανταδυό κουπιά!... Ξανᾶπε και ξανακουκουλώθηκε στη χιλιοτρυπημένη άνδρομίδα, πὸν τοῦ ήτανε και στῶμα και προσκέφαλο και σκέπασμα.

Ὁ Νίκος, από τότε, δέν ξανατραγούδησε πειά δυνατά.

Τὰ τραγοῦδια, πὸν μοναχά τους άναβλύζαν από μέσα του, σάν από βαθειά, κρυφή πηγή, τὰ σιγόλεγε και τὰ σιγοψιθύριζε μυστικά και χαμηλά, μονάχα για τὸν έαυτό του. Και κυλούσε τότε μέσα του ή μελωδία, θαρρείς, τοῦ τραγοῦδιου και τὸν έδρόσιζε και τὸν έχαροποιεί, ὅπως τὸ καθαρό και δροσερό νεράκι σιγοκυλάει κρυφά κι' άόρατο μέσα σέ πρασινάδες θραφερές.

ΑΧΥΡΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Τώρα, διαφόρων κοριτσιῶν μορφές περνούσανε άχνά-άχνά από τὸ μυαλό του και πάλιν έχανόντουσαν, χωρίς νά ξέρη και αὐτός γιατί... Κι' ένας δρόμος στενός και σκιερός, ένα γκαλντεριμάκι, πὸν έφερνε άνεβαίνοντας άπ' έξω από ένα φτωχόσπιτο τής άπάνω γειτονιάς, εκεί κοντά στο κάστρο, ὄλο και τὸν τραβούσε. Γιατί;... Οὔτε κι' αὐτός δέν ήξερε. Τοῦ άρεσε ὅμως νά βλέπη τή Μυρτούλα, ένα άφράτο κοριτσάκι, πὸν καθότανε εκεί μέ τή μητέρα του και ψευτοζούσαν, πλέκοντας φανέλλες και πουλώντας τες στα μαγαζιά. Κ' ήταν από πάνω μιὰ κληματαριά και λεμονιές τριγύρω και ένα γιασεμί άνέβαινε πρὸς τὸ παράθυρο, από τὸ κεφαλόσκαλο τής πόρτας, πὸν τοῦ θύμιζε πάντα τὸ τραγοῦδι πὸν ήξερε μόνον τήν άρχή και δέν έμαθε ποτέ τὸ τέλος:

Τὸ γιασεμί στην πόρτα σου,
— άχ! γιασεμί μου!...
νερό νά τὸ ποτίσω...

Ἐνῶ μάνα και κόρη σκυμμένες από μέσα, άπάνω στη δουλειά, σιγόλεγαν τὸ δικό τους:

Μέσ' στην 'Αγιά Παρασκευή
κοιμάται κόρη μοναχή,
κοιμάται κι' όνειρεύεται
και βλέπει πὸς παντρεύεται!...

— "Αχ, 'Αγιά Παρασκευή μου, κάμε και σὺ τὸ θαῦμα σου!..."

"Όταν ὅμως, μιὰ ήμέρα, μπήκε ὁ Νίκος σ' ένα καίκι «τσούρμο», πὸν μέ τριφύλλια, μπάλλες μεγάλες και τετράγωνες φορτωμένο, πήγε στην άντικρυνή τή μεγαλούπολι και είδεν ὁμορφιές εκεί και είδε κόσμο και είδε πλούτη και στολισματα και άντελήφθη πιό καλή ζωή και τάχασε στην τύρθη και χάζεψεν έμπρὸς άπ' τὰ μεγάλα καταστήματα και είδε περιπάτους και κορίτσια σερπετά κι' άφέντες μέ άμάξια και κυράδες σάν τὸ πούπουλο, ὅλες τοῦ φτωχοῦ χωριοῦ ή έντυπώσεις έσθυσαν από τή μνήμη του και μιὰ έπιθυμία τοῦ μείνει μοναχα:

Νά πάη, νά μείνη, νά δουλέψη και νά ζήση εκεί πέρα, στην άντίπερα μεριά...

Και πήγαινε συχνά μέ τὰ καίκια.

"Ήτανε και ὅλως διόλου άγνωστος στη μεγαλούπολι. Κανένας δέν τὸν κύτταζε, κανένας δέν τὸν πρόσεχε, κανένας δέν τὸν έφώναζε, κανένας δέν τὸν περιφρονούσε, ὅπως στο χωριό, και τίποτε, μα τίποτε, δέν τοῦ θυμιζεν εκεί τὸν πόνου και τις δυστυχίες πὸν έπέρασε.

— Τί δουλειά κάνεις;

— Ναυτικός.

— "Α... Μπράβο!

"Έπαιρνε πειά ὑπόστασι. Και λίγο-λίγο γνωρίστηκεν εκεί μέ ξένο κόσμο, ρώτησε για δουλειές, είδε πὸς θά μπορούσε νά κερδίση περισσότερα, κι' ένα πρωί δέν γύρισε μέ τὸ καίκι στο χωριό. Από τότε έμεινε στη μεγαλούπολι. Και είνε ή άλήθεια πὸς τις πρώτες ήμέρες νοσταλγοῦσε και συχνά, σάν έρχόντουσαν καίκια πατριωτικά, κατέβαινε και χαιρετούσε τὸν νεοερχομένους και πάντοτε ρωτούσε μ' ένδιαφέρον και ὄρεξι για τὸ χωριό.

Μά μάθαινε τὰ ίδια και τὰ ίδια

— Φτώχεια και κακομοιριά!... Θάνατοι κάθε ήμέρα... Ὁ κόσμος ξεπλυμένος από τὸν πυρετό, μέ τὸ παραμυθρὸ κρυολόγημα πεθαίνει... Κακό που πάμαθε νά λές... Καλά, πολὺ καλά έκαμες εἰς πὸν πῆρες τὰ ματάκια σου κι' έφυγες σέ άλλο μέρος.

Τώρα, για νά δείξη ὅτι κάτι έκανε κι' αὐτός στην ξενητιά, έπαιρνε τὸν άλλους μούτσους, τὸν συνομηλικούς του, και τὸν έκερνούσεν ένα νέο κόκκινο δροσιτικό πιτό μιὰ πεντάρα δυό ποτήρια, «μπελαρόζα» τὸ λέγανε, και τὸ πωλοῦσε τὸ νέο τὸ ρακοπωλεῖο τοῦ 'Αγαπητοῦ, πὸν ήτανε στην παραλία.

Πολλές φορές σάν τελείωνε από τή δουλειά, πήγαινε και στο σιδηρόδρομο, πὸν έρχότανε κανένας πατριώτης.

— Καλῶς ὄρισες, κύρ Κωνσταντῆ. Τί κάνεις;

— Μπᾶ! έδῶ εἶσαι, Νίκο;... "Ελα δῶ και πάρε τή θαλίτσα.

"Έκαναν τάχα ὅτι ὡς πατριώτη θέλανε νά τὸν ὑποστηρίξουν, μα σ' άλήθεια ὅμως προτιμούσανε αὐτόν, γιατί έξεραν πὸς ὅσες λίγες πεντάρες κι' αν τοῦ δίνανε, δέν θά μιλούσε, ὅπως οἱ άλλοι λουστροι, πὸν για δυό δεκάρες μπορούσαν νά πιαστοῦν και νά μαλλιοτραβήχουν εκεί μπροστά στον κόσμο.

"Ενα ὅμως τὸν έπειράζε:

— Ναυτικός, τώρα αὐτός, νά παίρνη τις θαλίτσες!...

Δέν μιλούσε ὅμως, και ὑπομονετικός καθὼς ήτανε, τις έπαιρνε. Πολλές φορές δέν ήθελε νά πάρη τις δεκάρες πὸν τοῦ δίναν.

— "Όχι, σέ εὐχαριστῶ. Ἐγὼ δέν εἶμαι λουστρος πειά. Για νά σέ βοηθήσω τις πῆρα.

Αὐτὲς ή θαλίτσες πὸν τοῦ δίνανε, τὸν έκαναν νά μη ξαναπατήση στο τραῖνο.

(Ἐκολουθεῖ)

Ὁ κύρ' άστυνόμος